

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

П Р О Г Р А М А

за Държавен изпит по Икономикс за
студентите от специалност „Макроикономика“ и
„Икономика“
Бакалавърска степен

София – 1700
Студ. град “Хр. Ботев”
Катедра “Икономикс”
Каб. 4015, тел. 81 95 470

2013 г.

АНОТАЦИЯ

Програмата е предназначена за студенти от специалност “Макроикономика” и “Икономика” - бакалавърска степен на обучение, които по учебен план се дипломират с полагане на държавен изпит. По своя обхват и структура учебното съдържание е ориентирано към курсовете по Микроикономика и Макроикономика на първо и второ равнище и към базисни концепции от специалните дисциплини от професионалния блок. Формулирането и детайлизирането на темите предполага, че студентите предварително са усвоили понятийния апарат и основните закономерности в икономическата теория и стопанската практика. Програмата дава възможност да се обвържат в единство знанията от фундаменталните и специалните учебни дисциплини и е логически завършек на цялостната подготовка на бакалавъра по “Макроикономика” и “Икономика”. Проблематиката е структурирана в четири раздела:

- I. Въведение и основни принципи на икономикса
- II. Микроикономика
- III. Макроикономика
- IV. Световна икономика

В първия раздел се разглеждат общите закономерности и проблеми, които стоят за решаване пред всяка икономическата система. Фундаменталните концепции за ограниченост на ресурсите, избора и неговата алтернативна цена са обвързани с принципите на икономическото мислене и рационалното поведение. Изясняват се основите и механизмите на функциониране на пазарното стопанство, мотивите и целите на пазарните субекти, количествените и качествените характеристики на пазарното им проявление.

Вторият раздел включва анализ на закономерностите, обуславящи поведението на микроикономическите единици – домакинства и фирми. Взаимодействието между тях се проследява на продуктовете и факторните пазари при наличието на различни пазарни структури. В резултат от това се извеждат условията за постигането на индивидуално и на общо пазарно равновесие. Анализират се и проблемите на функционалните и социалните дефекти на пазара и се обосновава необходимостта от държавна намеса на микроравнище.

Разделът по макроикономика разглежда в единство съвкупното поведение на различните групи стопански субекти и взаимодействието между тях в рамките на националното стопанство. Обект на изследване са макроикономическите процеси и възможностите за постигане на макроикономическо равновесие. Изследват се различните аспекти на икономическата нестабилност, както и принципите и инструментите на макроикономическата политика.

В четвъртия раздел се излагат проблемите и възможностите на функциониране на отворената икономика. Анализът включва търговските и валутните отношения между страните, процесите на интеграция, глобализация, икономически растеж и устойчиво развитие. Във всеки един от посочените проблеми се предполага “пречупване” на икономическата теория през призмата на съвременната практика и българската стопанска действителност.

Раздел I

Въведение и основни принципи на икономикса

Тема 1. Предмет, обхват и методи на икономикса. Основни проблеми на икономическата система

Обект и предмет на икономикса. Етапи на формиране на съвременната икономическа теория, основни школи. Основни раздели на икономикса. Функции, методология и изследователски инструментариум на икономикса. Позитивна и нормативна икономическа теория. Икономическа теория и икономическа политика.

Основни проблеми на икономическата система. Ограниченост на ресурсите, избор и алтернативна цена. Основни принципи на икономическото мислене и рационалното поведение.

Граница и крива на производствените възможности. Закон за нарастващите алтернативни разходи. Закон за намаляващата възвръщаемост. Разделение на труда и специализация на производството. Абсолютни и сравнителни предимства.

Типове икономически системи – сравнителен анализ на ефективността. Икономически функции на съвременната държава.

Тема 2. Пазар и пазарен механизъм

Пазар и пазарни субекти. Видове пазари и пазарен механизъм. Пазарни структури – видове и критерии за класификация. Съвършена и несъвършена конкуренция.

Индивидуално и пазарно търсене. Закон и крива на търсенето. Детерминанти на търсенето.

Индивидуално и пазарно предлагане. Закон и крива на предлагането. Детерминанти на предлагането.

Пазарно равновесие – определение и динамика. Пазарен излишък и пазарен дефицит. Ефекти от нарушаването и възстановяването на пазарното равновесие. Спирала на пазарната реакция.

Свободен пазар и ценови контрол. Ефекти от въвеждане на минимални и максимални цени.

Тема 3. Еластичност на търсенето и предлагането

Определение за еластичност. Еластичност на търсенето. Ценова еластичност на търсенето. Измерване на еластичността - точкова и дъгова еластичност. Геометрична интерпретация на еластичността на търсенето към цената. Фактори, детерминиращи ценовата еластичност на търсенето. Ценова еластичност на търсенето и динамика на общия приход на производителя.

Доходна еластичност на търсенето. Нормални, малоценни и превъзходни блага. Кръстосана еластичност на търсенето. Заместващи се и допълващи се блага.

Еластичност на предлагането. Геометрична интерпретация на еластичността на предлагането към цената. Фактори, детерминиращи ценовата еластичност на предлагането. Еластичност на предлагането в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен период. Еластичност на предлагането и пазарно равновесие.

Еластичност на предлагането и разпределение на данъчното бреме.

Раздел II

Микроикономика

Тема 4. Поведение на потребителя на пазарите на крайни продукти

Мотивация и детерминанти на потребителското поведение. Потребности, блага и полезност. Измерване и изменение на полезността. Кардинална и ординална полезност. Обща, средна и пределна полезност. Закон за намаляващата пределна полезност.

Потребителски излишък (рента на потребителя). Претеглена пределна полезност и равновесие на потребителя.

Криви на безразличие - свойства и пределна норма на заместване на благата. Пазарна среда на потребителя и бюджетно ограничение. Равновесие на потребителя и оптимален избор. Промени в бюджетното ограничение и равновесието. Крива “доход – потребление” и крива на Енгел. Крива “цена-потребление” и извеждане на кривата на търсене. Ефект на дохода и ефект на заместването при нормални, малоченни стоки и “стоки на Джифън”.

Тема 5. Организация на бизнеса

Форми на организация на бизнеса. Фирмата като основна форма на организация на бизнеса. Функции и цели. Класификация и характеристика на фирмите от гледна точка на размера и собствеността. Институционални форми на организация на бизнеса: еднолични фирми, дружествени фирми, акционерни дружества. Характеристика на съвременната корпорация – отделяне на собствеността от капитала. Теория на мениджърската революция.

Тема 6. Производство и технологичен избор на фирмата

Производство, производствени фактори и резултати. Производствена функция.

Периодизация на производството по А. Маршал. Текущи и дългосрочни цели и решения на фирмата. Производствена функция в краткосрочен период. Общ, среден и пределен продукт – същност, графична интерпретация и зависимости. Закон за намаляващата пределна производителност на променливия фактор. Претеглена пределна производителност и равновесие на производителя.

Производствена функция в дългосрочен период. Изоквантни линии и пределна норма на техническо заместване. Бюджетно ограничение и изокоста. Равновесие на производителя. Условия за промяна в равновесието и избор на оптимални технико-икономически комбинации от производствени фактори. Крива “път на развитие” на фирмата. Технологичен прогрес. Възвръщаемост от мащаба на производството – видове и графичен анализ.

Тема 7. Разходи, приходи и печалба на фирмата

Производствени разходи. Експлицитни и имплицитни, икономически и счетоводни разходи. Производствени разходи в краткосрочен период. Общи, постоянни и променливи разходи – същност, графична интерпретация и зависимости. Средни и пределни разходи – същност, графична интерпретация и зависимости.

Разходи на фирмата в дългосрочен период. Обвивна крива на дългосрочните средни разходи и възвръщаемост от мащаба на производството.

Приходи на фирмата. Общ, среден и пределен приход. Динамика на приходите при съвършена и несъвършена конкуренция.

Печалба на фирмата. Нормална, счетоводна и икономическа печалба. Обща, средна и пределна печалба на фирмата. Условие за максимизиране на печалбата.

Тема 8. Предлагање на фирмата на съвършено конкурентен пазар

Фирма и пазарна структура. Характеристика на съвършената конкуренция. Поведение и предлагане на фирмата при съвършена конкуренция в краткосрочен период. Търсене на фирмения продукт, динамика на приходите и разходите. Максимизация на печалбата на фирмата. Минимизация на загубите на фирмата. Краткосрочно равновесие на фирмата и крива на краткосрочно фирмено предлагане. Предлагање в отрасъла и пазарна крива на предлагането.

Дългосрочно поведение и равновесие на фирма-съвършен конкурент. Отраслово предлагане при постоянни, нарастващи и намаляващи средни разходи. Съвършена конкуренция и икономическа ефективност.

Тема 9. Монополни пазари

Характеристика на монополните пазари. Предпоставки за формиране и разновидности на монопола. Поведение на чист монопол. Търсене на монополния продукт и динамика на общия и пределния приход на монопола. Пределен приход и еластичност на търсенето. Максимизация на печалбата на монопола в краткосрочен и дългосрочен период.

Монополна сила – същност и измерване. Ценова дискриминация – условия за провеждане и ефекти. Стратегии на монопола. Сравнение между монопол и свършена конкуренция. Икономическа и социална цена на монопола. Регулиране на монопола.

Тема 10. Олигопол и монополистична конкуренция

Олигопол. Модели на олигопол. Картелни споразумения – същност и максимизация на печалбата. Модел на А. Курно. Модел на “пречупената крива на търсене” – максимизация на печалбата. Лидерство при определяне на цената. Ценообразуване на база средни разходи плюс надбавки. Олигопол и икономическа ефективност. Отраслова концентрация. Хоризонтални, вертикални и конгломератни сливания.

Монополистична конкуренция. Продуктова диференциация, иновация и реклама. Равновесие на фирма-монополистичен конкурент в краткосрочен и дългосрочен период. Монополистична конкуренция и икономическа ефективност.

Тема 11. Факторни пазари

Обща характеристика и структура на пазарите на производствени фактори. Фирмено търсене на един променлив фактор. Динамика на пределния приход от продукта на променливия фактор. Фирмена крива на търсене на променливия фактор. Правило за максимизация на печалбата на фирмата.

Поведение на фирмата при използване на два и повече променливи производствени фактора. Правило за максимизация на печалбата. Ефект на заместването и ефект на производствения резултат. Еластичност на факторното търсене.

Предлагане на производствени фактори. Доходи от производителното използване на ресурсите. Еластичност на предлагането и структура на дохода - икономическа рента и трансферно възнаграждение.

Ценообразуване на производствените фактори при свършена конкуренция. Несвършена конкуренция на факторните пазари. Монопсон и олигопсон. Ценообразуване при несвършена конкуренция.

Тема 12. Пазар на труда

Пазари на труда. Индивидуално и пазарно търсене на труд. Индивидуално предлагане на труд - ефект на дохода и ефект на заместването. Пазарно предлагане на труд. Равновесие на конкурентния пазар на труда. Работна заплата и производителност на труда. Диференциация в заплащането.

Търсене и предлагане на труд при несвършена конкуренция. Монопсон. Равновесие при монопсон. Двустранен монопол на трудовия пазар. Профсъюзи и колективно договаряне. Икономически и социални ефекти от дейността на профсъюзите.

Теория за човешкия капитал. Основни измерения на човешкия капитал. Инвестиции в човешкия капитал и тяхната възвръщаемост. Състояние и тенденции в развитието на човешкия капитал в България.

Тема 13. Капиталов пазар и пазар на земята

Пазар на капитали. Видове капитал. Капитал и инвестиции на фирмата. Съвкупна и чиста възвръщаемост от капитала. Стойност на парите във времето и дисконтиране на капиталовите потоци. Обезценяване на капитала. Пределна ефективност на капитала и търсене на капитал. Пазарно търсене и пазарно предлагане на капитал. Равновесие на капиталовия пазар.

Търсене на заемни средства. Лихвен процент – детерминанти. Номинален и реален лихвен процент. Цена на доходоносните активи. Фондова борса и рисков капитал.

Земята като производствен фактор. Търсене, предлагане и равновесие на пазара на земя. Особености на ценообразуването на пазара на земя. Поземлена рента. Диференциална рента. Капитализирана рента. Оценка на алтернативните варианти за използване на земята. Особености на пазара на земя в България.

Тема 14. Общо пазарно равновесие и икономика на благосъстоянието

Частично и общо пазарно равновесие. Анализ на общото пазарно равновесие – елементарен модел. Общо равновесие в икономика на размяна. Равновесие в производството и потреблението. Конкурентно равновесие. Технологична ефективност и X – неефективност. Ефективност в разпределението. Оптималност по В. Парето.

Предимства и недостатъци на пазарния механизъм при съвършена конкуренция. Замяна на равенство и ефективност. Принцип на компенсацията. Икономика на благосъстоянието – основни теореми. Функция на общественото благосъстояние – алтернативни възгледи. Обществено благосъстояние и икономическа ефективност при функционираща пазарна икономика в България.

Тема 15. Функционални дефекти на пазара и икономическа роля на държавата

Пазарни дефекти – обща характеристика и типологизация. Пазарни дефекти и загуба на общественото благосъстояние. Икономически функции на съвременната държава. Ефекти и дефекти от държавната намеса.

Външни ефекти – видове и графичен анализ. Интернализация на външните ефекти – коригиращ данък и коригираща субсидия. Теорема на Коус.

Асиметрия на информацията. Защита на конкуренцията на стоковия, трудовия и капиталовия пазар. Антимонополно регулиране. Теория за първото и второто най-добро решение. Регулиране на монополите в България. Демонстрация и последици за пазарите.

Чисти обществени блага. Смесени блага. Крива на търсене на обществени блага. Оптимално осигуряване с обществени блага – модел на П. Самуелсън. Обществен избор – методи и правила. Теорема на К. Ероу за невъзможността от ефективен обществен избор. Групи със специални интереси. Монополно поведение на бюрокрацията на квази пазара на обществени блага.

Тема 16. Социални дефекти на пазара и разпределение на дохода

Влияние на пазара върху разпределението на дохода. Разпределение на дохода според теорията за пределната производителност. Неравенство в разпределението на дохода – източници и измерване. Крива на Лоренц. Разпределение на богатството. Бедност, равенство и ефективност.

Преразпределителна политика. Социални трансфери. Програми за социално подпомагане в България. Ефективност на социалната политика. Данъци и социална политика.

Раздел III

Макроикономика

Тема 17. Въведение в макроикономиката

Предмет и обхват на макроикономическата теория. Микроикономически основи на макроикономическата теория. Структуриране на макроикономическата система – реален и финансов сектор; частен, държавен (публичен) и външен сектор. Номинални и реални макроикономически величини.

Методи и инструментариум на макроикономическия анализ. Макроикономическа теория и макроикономическа политика.

Основни макроикономически проблеми: съвкупно производство, икономически растеж и икономически цикъл, заетост и безработица, цени и инфлация, външноикономически отношения.

Тема 18. Измерване на макроикономиката

Макроикономически кръгооборот. Реални и парични потоци. Съвкупни доходи и съвкупни разходи. Добавки и изземвания.

Брутен вътрешен продукт (БВП). Подходи за измерване на БВП: разходен, доходен и производствен. Добавена стойност и повторно броене. Производни показатели на БВП. Брутен национален продукт (БНП).

Предимства и ограничения на БВП като измерител на икономическата активност и благосъстоянието. Нетно икономическо благосъстояние. Номинален и реален БВП - ценови индекси и дефлатор на БВП.

Тема 19. Съвкупно търсене, съвкупно предлагане и макроикономическо равновесие

Съвкупно търсене. Крива на съвкупното търсене. Детерминанти на съвкупното търсене.

Съвкупно предлагане. Класически и кейнсиански подход. Съвкупно предлагане в краткосрочен период. Крива и фактори на краткосрочното съвкупно предлагане. Потенциален БВП и крива на дългосрочното съвкупно предлагане. Детерминанти на съвкупното предлагане.

Равновесие на съвкупно търсене и съвкупно предлагане. Видове макроикономическо равновесие: статично и динамично, циклично и нециклично. Динамика на макроравновесието при промени в съвкупното търсене и краткосрочното съвкупно предлагане.

Тема 20. Съвкупни разходи

Компоненти на съвкупните разходи - значимост и динамика. Потребителски разходи и спестявания. Функции на потреблението и спестяванията. Средни и пределни склонности към потребление и спестяване. Съвкупни функции на потребление и спестяване. Дългосрочни фактори на потреблението. Теория за жизнения цикъл на дохода. Теория за перманентния доход.

Инвестиционни разходи. Функция на инвестиционно търсене. Пределна възвръщаемост на инвестициите. Крива на инвестиционното търсене и фактори за нейното изместване. Независими и зависими инвестиции. Принцип на акселератора. Модели на акселератора при макроикономическа система, функционираща без и със закъсняващо действие.

Правителствени покупки. Функция на правителствените покупки. Фактори, влияещи върху правителствените покупки.

Износ, внос и чист износ. Функция и крива на чистия износ. Фактори, влияещи върху чистия износ.

Тема 21. Разходно равновесие и мултипликатор на независимите съвкупни разходи

Подходи за определяне на равновесието. Класически модел; Закон на Ж. Б. Сей. Кейнсиански модел. Сравнителен анализ.

Съвкупни разходи и реален БВП. Функция и крива на съвкупните разходи. Независими (автономни) и предизвикани (индуцирани) съвкупни разходи. Пределна склонност към разходи.

Разходно равновесие. Промени в разходното равновесие при изменения в независимите съвкупни разходи и в пределната склонност към разходи. Равновесие на изземвания и добавки. Парадокс на икономичността.

Мултипликатор - същност, механизъм на действие и ограничения. Статичен и динамичен мултипликатор. Инвестиционен мултипликатор на Дж. Кейнс. Мултипликатори в затворена и в отворена икономика.

Разходно равновесие и равновесие на съвкупно търсене и предлагане.

Тема 22. Пари и финансова система

Същност, функции и еволюция на парите. Парично търсене. Скорост на обръщение и количествена теория за парите. Кейнсиански модели на парично търсене – мотиви за предпочитане към ликвидност. Крива на паричното търсене. Монетаристки модел: търсене на реални пари.

Финансова система - финансови пазари и финансови посредници. Търговски банки – основни операции и баланс. Банкова система и предлагане на пари. Измерване на паричната маса. Парични агрегати. Видове резерви и резервни норми. Депозитен мултипликатор и създаване на пари. Парична база и парични мултипликатори. Крива на паричното предлагане.

Равновесие на паричния пазар. Промени в равновесието на паричния пазар.

Тема 23. Централна банка и парична политика

Централна банка - дейност и функции. Баланс на централната банка. Парична политика. Основни цели на паричната политика. Инструменти на паричната политика: минимални задължителни резерви, сконтов процент, операции на открития паричен пазар, краткосрочни кредити и ломбардни заеми.

Видове парична политика. Влияние на паричната политика върху равновесното равнище на производството и заетостта. Предавателни механизми на паричната политика – кейнсиански и монетаристки възглед. Ефективност и времеви лагове на паричната политика.

Паричен съвет – същност и принципи. Ефекти от въвеждането на паричен съвет в България.

Тема 24. Фискална политика

Същност, цели и инструменти на фискалната политика. Субекти на фискалната политика. Държавен бюджет. Данъчна система и бюджетни разходи. Фискална политика и съвкупно търсене.

Основни видове фискална политика. Целенасочена (дискреционна) фискална политика - инструменти, механизъм на действие и ефекти върху макроикономическото равновесие. Мултипликатори на правителствените покупки, данъците, социалните плащания и балансирания бюджет. Недискреционна фискална политика. Автоматични (вградени) бюджетни стабилизатори.

Структурен и цикличен бюджет. Бюджетен дефицит и бюджетен излишък. Методи за финансиране и граници на дефицита. Държавен дълг.

Фискална политика и съвкупно предлагане. Теория на предлагането и емпирични доказателства. Ефективност и времеви лагове на фискалната политика.

Фискална политика в отворена икономика. Неутрализиращ ефект на чистия износ.

Ефекти на стабилизационната фискална политика в България.

Тема 25. Общо равновесие на стоковия и паричния пазар

Пари, лихвен процент и съвкупно търсене. Лихвен процент и разходно равновесие. Условия и механизми за съгласуване на разходното равновесие с равновесието на паричния пазар. Влияние на промените в реалния БВП, паричното предлагане и лихвения процент.

Взаимодействие между парична и фискална политика. Алтернативни възгледи за фискално – паричното комбиниране. Изтласкващ ефект на правителствените покупки. IS-LM модел на едновременно равновесие на стоковия и паричния пазар. Разходни равновесия и крива IS. Равновесия на паричния пазар и крива LM. Промени в IS-LM равновесието под въздействие на паричната и фискалната политика.

Тема 26. Заетост и безработица

Заетост и безработица: същност и измерване. Население в трудоспособна възраст, активна и извънактивна работна сила. Видове безработица: текуща, структурна и циклична. Естествена норма на безработица и пълна заетост. Закон на Артур Оукън. Алтернативни теории за безработицата.

Динамика на заетостта и безработицата при твърди и гъвкави работни заплати. Доброволна и принудителна безработица. Икономически и социални последици от безработицата. Зависимости между макроикономическите равновесия на стоковия и трудовия пазар.

Състояние и тенденции на заетостта в България. Политика за стимулиране на заетостта.

Тема 27. Инфлация и очаквания

Инфлация: същност и измерване. Умерена, галопираща и хиперинфлация. Очаквана и неочаквана, балансирана и небалансирана инфлация. Видове инфлация според причините за нейното възникване: инфлация на търсенето, инфлация на разходите, инерционна инфлация. Кейнсианска и монетаристка теория за инфлацията. Икономически и социални последици от инфлацията.

Взаимозависимост между инфлация и безработица. Краткосрочна крива на Филипс. Адаптивни очаквания и дългосрочна крива на Филипс. Теория за рационалните очаквания.

Възможности и ограничения на антиинфлационната политика. Източници на инфлация. Антиинфлационна политика в България.

Тема 28. Икономически цикъл

Цикличност на икономическото развитие: същност и система от показатели. Основни фази на икономическия цикъл. Подходи към пофазисно структуриране на икономическия цикъл. Периодичност и продължителност на икономическите цикли.

Алтернативни концепции за икономическия цикъл: некейнсианска, неокласическа, парично-кредитна и инвестиционна теория. Роля на мултипликатора и акселератора за цикличните колебания. Взаимозависимост между фазите на икономическия цикъл и промените в съвкупното търсене и краткосрочното съвкупно предлагане.

Тема 29. Икономически растеж и устойчиво развитие

Икономически растеж: същност, основни показатели и измерване. Основни фактори на растежа. Модели на икономическия растеж. Типове икономически растеж. Ефективност и цена на икономическия растеж.

Устойчиво икономическо развитие – същност и система от измерители. Екологосъобразен икономически растеж и “дематериализация” на общественото производство. Усъвършенстване на системата за разпределение и преразпределение на доходите и ограничаване на бедността. Институционализиране на устойчивото развитие.

Икономически растеж и възможности за устойчиво развитие в България.

РАЗДЕЛ IV СВЕТОВНА ИКОНОМИКА

Тема 30. Международна търговия и външнотърговска политика

Класически теории за международната търговия. Условия на търговия. Граница на възможното потребление. Теоремите на Хекшер-Олин и Столпер-Самуелсън. Парадокс на В. Леонтиев. Динамичен подход към теорията за международната търговия: теория за жизнения цикъл на продукта, междуотраслова и вътрешноотраслова търговия.

Свободна търговия и протекционизъм. Мита и митническа политика. Статичен ефект от митата и влияние върху благосъстоянието. Номинална и ефективна митническа защита. Нетарифни ограничения в международната търговия.

Тема 31. Международен валутен пазар

Организация и операции на валутния пазар. Видове валутни транзакции. Валутен курс. Равновесие на валутния пазар и валутен курс. Детерминанти на валутния курс в дългосрочен период: платежен баланс, паритет на покупателната способност, монетарен подход към валутния курс и баланс на портфолиото. Фиксирани и плаващи валутни курсове.

Международни валутни системи: Златен стандарт и Бретън-Уудска система. Система на управлявано плаване на валутния курс. Зависимости между валутния пазар и стоковия, финансовия и паричния пазар.

Тема 32. Платежен баланс

Структура на платежния баланс. Счетоводна концепция. Специални записвания и статистическа грешка в платежния баланс. Автоматично уравниване на платежния баланс. Приспособяване чрез валутния курс, механизма на дохода и монетарния механизъм. Индуцирано приспособяване на платежния баланс. Пренасочване на разходите и промяна на разходите.

Монетаристки подход към приспособяването на платежния баланс. IS-LM-BP-анализ на фискалната и паричната политика при фиксиран валутен курс и при свободно плаващ валутен курс.

Тема 33. Европейска икономическа интеграция

Същност на икономическата интеграция. Регионална и субрегионална икономическа интеграция. Форми на икономическата интеграция – зона на свободна търговия, митнически съюз, вътрешен пазар, икономически и валутен съюз. Ефекти на икономическата интеграция.

История и етапи на европейската икономическа интеграция. Основни модели на европейската икономическа интеграция – Европейски съюз, Европейска асоциация за свободна търговия, Европейско икономическо пространство и др. Сравнителна характеристика между отделните модели и предимства от участието в тях.

Тема 34. Същност и функциониране на Европейския съюз

Същност, основни цели и критерии за членство в Европейския съюз (ЕС). Разширяванията на ЕС. Институции и органи на ЕС. Вътрешен пазар на ЕС. Общи политики и бюджет на ЕС. Политика за сближаване и структурни фондове на ЕС. Икономически и валутен съюз (ИВС) на ЕС. Предимства и предизвикателства от изграждането на ИВС. Критерии и етапи на присъединяване към Евроразона. България и ЕС.

Тема 35. Регионализация и глобализация

Икономически регионализъм и икономическа глобализация. Икономическата глобализация и нейните последици за икономическите дейности. Ролята на транснационалните корпорации в световното стопанство. Ефективност на макроикономическата политика в условията на глобализация. Пазарите на труда в условията на глобализация. Социални предизвикателства на глобализацията. Мястото на националната държава в глобалната икономика. Управление на глобалната икономика. Световната финансова и икономическа криза и необходимостта от глобално противодействие. Преосмисляне на ролята на глобалните финансови институции.

ЛИТЕРАТУРА:

А. ОСНОВНА УЧЕБНА ЛИТЕРАТУРА

Раздели I и II

1. Колектив, Икономикс, Тракия – М, С., 1998.
2. Колектив, Основи на икономическата теория, Стопанство, С., 2009.
3. Колектив, Микроикономика, Стопанство, С., 2011.
4. Йотова Л., Микроикономика, Второ издание, Стопанство, С., 2001.
5. Миркович К., Микроикономика, Първо издание, Тракия-М, С., 2003.
6. Спасов Тр., Микроикономикс, трето преработено и допълнено издание, Стопанство, С., 2004.

Раздел III

1. Георгиева Е., К. Симеонов, Европейска интеграция, Минерва, С., 2008.
2. Йотова Л., В. Алякова, Основи на макроикономиката, Стопанство, С., 2006.
3. Йотова Л., Алякова В., Икономикс втора част, Рацио-90, С., 2001.
4. Колектив, Макроикономика, Стопанство, С., 2010.
5. Колектив, Икономика и публичен сектор, второ допълнено и преработено издание, Стопанство, С., 2007.
6. Марикина, М., Макроикономика, Нова звезда, С., 2012.
7. Миркович, К., Макроикономикс, Тракия-М, С., 2001.
8. Миркович, К., Международен икономикс, Тракия-М, С., 2000.
9. Сотирова Ек., В. Иванова, Световна икономика, Тракия-М, С., 2009.
10. Спасов Тр., Макроикономикс, трето актуализирано издание, Стопанство, С., 2005.
11. Статев Ст., Основи на макроикономиката, УНСС-ЦДО, Стопанство, С., 2005.
12. Трифонова В., Паричен икономикс. Теория и методология, ИК-УНСС, С., 2012.

Б. ДОПЪЛНИТЕЛНА УЧЕБНА ЛИТЕРАТУРА

1. Бар Р., Тьолон Ф., Политическа икономия, т. I, Кама, 2002.
2. Бар Р., Тьолон Ф., Политическа икономия, т. II, Кама, 2003.
3. Икономиката на България и Европейският съюз, Стратегия за догонващо икономическо развитие до 2020 година., С., БАН, 2003.
4. Йотова Л., Икономика на благосъстоянието, учебник за дистанционно обучение, С., 2002.
5. Коландър Д., Основи на икономиката. Макроикономика, Св. Климент Охридски, С., 1999.
6. Коландър Д., Основи на икономиката. Микроикономика, Св. Климент Охридски, С., 2001.
7. Колектив, Основи на икономическата теория, учебно-методично помагало, Стопанство, С., 2009.
8. Колектив, Икономикс, Сборник тестове и задачи, Тракия-М, С., 1998.
9. Колектив, Учебно-методически помагала по Микроикономика и Макроикономика, УИ, Стопанство, С.
10. Колектив, Световното стопанство в условията на глобализация, Стено, Варна, 2002.
11. Марикина М., Сборник тестове и задачи по макроикономика, Нова звезда, С., 2006.
12. Младенова З., Неокласическата теория в края на XX – началото на XXI век (постижения, проблеми, перспективи), Варна, Изд. къща СТЕНО, 2011 г., част I.
13. Ойкен В., Основи на националната икономия, ЛИК, 2001.
14. Олброу М., Глобалната епоха, Обсидиан, С., 2001.
15. Пътеводител на икономическите показатели, как да разбираме пазарната икономика, Класика и Стил, С., 2004.
16. Ралева Ст., Микроикономика, Учебно помагало, трето преработено и допълнено издание Стопанство, С., 2010.
17. Сол, Крахът на глобализма и повторното изобретяване на света, Кралица Маб, 2009.
18. Старк Д., Л. Бруст, Постсоциалистически траектории, Трансформирането на политиката и собствеността в Източна Централна Европа, С., 2004.
19. Стегър М., Глобализация, Захарий Стоянов, С., 2005.
20. Стиглиц Дж., Глобализацията и недоволните от нея, Стопанство, С., 2003.
21. Стиглиц Дж., Свободното падане, ИК УНСС, С., 2011.
22. Тошкова Св., Теории за глобалното бъдеще, Икономически и социални проекции, Стопанство, С., 2005.
23. Търоу Л., Бъдещето на капитализма, Изд. "В. Люцканова", С., 2000.
24. Абишев А., Т. И. Мухамбетов, Экономические системы и их трансформация в XXI веке: теория, методология, практика, Экономика 2010.
25. Бьюкенен Дж., Нобелевские лауреаты по экономике, ТаурисАльфа, М., 1997.
26. Бобков Ф., Е. Иванов, А. Свечников, С. Чаплинский, Современный глобальный капитализм, М., ОЛМА-ПРЕСС, 2003.

27. Гилплин Р., Глобална политикономия, Разбиране на международния икономически ред, Изд. "Дамян Яков", С., 2003.
28. Макконелл, К., Ст. Брю, Экономикс, 13-е издание, учебник I, Инфра-М, М., 2003.
29. Макконелл, К., Ст. Брю, Экономикс, 13-е издание, учебник II, Инфра-М, М., 2003.
30. Мэнкью, Принципы макроэкономики, Питер, 2009.
31. Самуэльсон, Нордхаус, Макроэкономика, Вильямс, 2009.
32. Самуэльсон, Нордхаус, Микроэкономика, Вильямс, 2008.
33. Сорос Дж., О глобализации, М., Эксмо, 2004.
34. Пиндайк Р., Рубинфельд Д., Микроэкономика, Дело, М., 2000.
35. Портер, Такеути, Сакакибара, японская экономическая модель, М., 2005.
36. Франк Р., Микроэкономика и поведение, Изд. "Инфра", М., 2000
37. Burda & Wyplosz , Macroeconomics, Oxford University Press, 2005.
38. Lipsey & Chrystal, Economics, , Oxford University Press, 2004.
39. Mankiw G., Macroeconomics, 4-th ed., New York, 2000.
40. Maunder, Myers, Wall, Miller, Economics Explained, Collins, 2000.
41. Reekie, Allen, Crook, The Economics of Modern Business, Second Edition, 1991.
42. Salvatore, Microeconomics, Theory and Applications, Oxford University Press, 2003.
43. Sloman, Economics, 6th ed., Prentice Hall, 2006.
44. Sloman, Smith, Economics Student Workbook, Prentice Hall, 2006.

В. НАУЧНА ЛИТЕРАТУРА

Първоизвори на икономическата теория

1. Голбрайт Дж. К., Экономическая теория и цели общества, М., 1959.
2. Демостенов С., Теоретическа политическа икономия, т. 1, 2, 3, (1946), ново издание, С., 1991.
3. Джон Бейтс Кларк, Распределение богатства, Гелиос, М., 2000.
4. Жан-Батист Сей, Трактат по политической экономии; Фредерик Бастиа, Экономические софизмы, Экономические гармонии, Дело, М., 2000.
5. Кейнс Дж. М., Общая теория на заетостта, лихвата и парите, Princeps, С., 2001.
6. Леонтьев В., Будущее мировой экономики, Доклад группы экспертов ООН, М., 1979.
7. Мил Дж. Ст., Основы политической экономии, т. 1, 2, 3, (Principles of Political Economy (1848), М., Прогресс, 1981.
8. Маршалл А., Принципы политической экономии, т. 1, 2, 3, (Principles of Political Economy (1890), М., Прогресс, 1983.
9. Рикардо Д., За принципите на политическата икономия и данъчното облагане, С., 1988.
10. Ростом У., Стадии на икономическия растеж (The Stadies of Economic Growth), Бургас, Делфинпрес, 1993.
11. Смит А, Изследване на природата и причините за богатството на народите, С., 1983.
12. Харрод Р., Категории экономической динамики (Towards a Dynamic economics), М., 1959.
13. Хикс Дж., Стоимость и капитал (Value and Capital (1939), М., Прогресс.
14. Шумпетер Й., Теория экономического развития (Theorie der wirtschaftlichen Entwicklung), М., Прогресс, 1981.
15. Современная экономическая мысль, М., Прогресс, 1981.
16. Първата глобална революция, Доклад на римския клуб, С., 1993.

Публикации на автори от катедра "Икономикс"

1. УНСС, катедра "Икономикс", Икономическа и институционална промяна при прехода към реално функционираща пазарна икономика, Стопанство, С., 2002.
2. УНСС, катедра "Икономикс", Макроикономическа стабилизация и икономически растеж при прехода към реално функционираща пазарна икономика, Стопанство, С., 2003.
3. УНСС, катедра „Икономикс“, Икономически растеж и стабилизация, УНСС, С., 2003.
4. УНСС, катедра "Икономикс", Благосъстояние и икономически растеж при ефективно

функционираща пазарна икономика, Стопанство, С., 2003.

5. УНСС, катедра „Икономикс“, Икономика на благосъстоянието, Теория и практика в условията на преход към пазарно стопанство, Стопанство, С., 2004.

6. УНСС, катедра „Икономикс“, Икономическа трансформация и конкурентоспособност на преходните икономики, Стопанство, С., 2004.

7. УНСС, катедра „Икономикс“, Преструктуриране и перспективи за икономически растеж в България, Стопанство, С., 2007.

8. УНСС, Макроикономическа политика за устойчиво развитие на България, научно изследване, Стопанство, С., 2009.

9. Георгиева Е., Институциите на ЕС, Минерва, С., 2010.

10. Георгиева Е. и колектив, ЕС в цифри и факти, Минерва, С., 2010.

11. Георгиева Е., България в съвременна Европа, Византия, С., 2007.

12. Иванова В., Предизвикателствата на еврото, Стопанство, С., 2004.

13. Иванова В., Икономическа и финансова система на ЕС и Еврозоната, С., 2004.

14. Казаков Ат., Човешкият капитал, Стопанство С., 2010.

15. Керчев Кр., Основи на иновационната политика, Стопанство, С. 2011.

16. Марикина М., Сравнителен анализ на стопанските модели в светлината на неолиберализма, ИК Реал, 2001.

17. Марикина М., Конкурентоспособност и благосъстояние, УИ „Стопанство“, С., 2006.

18. Миркович К., Полезност и стойност, Тракия – М, С., 2005.

19. Миркович К., Икономическата система т.1, Тракия – М, С., 2008.

20. Миркович К., Икономическата система т.2, Тракия – М, С., 2009.

21. Миркович К., Стопанство и икономика, Стопанство, С., 2009.

22. Пиримова В., Растеж, цикличност, конюнктура, Стопанство, С., 2001.

23. Ралева Ст., Инфлация и икономически растеж, ИК-УНСС, 2013.

24. Савов Ст., Икономикс на прехода, Сиела, С., 1999.

25. Сотирова Ек., Паричният сектор в България: развитие, проблеми, интеграция, Стопанство, С., 2008.

26. Спасов Тр., Пазарна трансформация и конкурентоспособност на икономиките в преход, УИ „Стопанство“, С., 2006.

27. Статев Ст., Финансово развитие и икономически растеж (пътят на България: 1991 – 2006), Стопанство, С., 2009.

28. Танова П., Световното стопанство и българският избор, ИК”КАМА” С., 1995.

29. Танова П., Пазарни структури, Стопанство, С., 2008.

30. Gechev R., Sustainable Development, Economic Aspects, University of Indianapolis Press, 2005.

РЪКОВОДИТЕЛ

КАТЕДРА „ИКОНОМИКС“:

/доц. д-р Марчо Марков/